

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/3/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8722202238
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hirková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8722202238.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marianny Hirkovej a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Eduarda Valenčina v spore žalobcu: A. B., nar. X.XX.XXXX, trvalý pobyt C. XXXX/XX, C. - D., zastúpeného Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Námestie svätého Egídia 40/93, Poprad, IČO: 44 250 029, proti žalovanej: E. B., nar. X.XX.XXXX, trvalý pobyt C. XXXX/XX, C. - D., zastúpenej Mgr. Peter Lindeman, advokát so sídlom Murgašova 86/1, Poprad, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 12C/56/2022-64 zo dňa 04.10.2023, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd žalobu zamietol. Žalovanej voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby tak, že žalobca sa domáhal, aby súd určil, že je bezpodielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti: pozemok KNC parc. č. XXXX/XX, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria o výmere 210 m², pozemok KNC parc. č. XXXX/XX, druh pozemku - záhrady o výmere 669 m², stavba - rodinný dom súp. č. XXXX, postavený na pozemku KNC parc. č. XXXX/XX, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria o výmere 210 m², všetko zapísané na LV č. XXXX, k. ú. D., Obec C., F. C., alternatívne, že žalobca a žalovaná sú bezpodielovými spoluvlastníkmi tých istých nehnuteľností.

3. Prvoinštančný súd vo veci vykonal dokazovanie a zistil z uzatvorených darovacích zmlúv, ako aj z listinných dôkazov predložených súdu, z výsluchu strán a svedkyne, že žaloba nie je dôvodná, keď obe darovacie zmluvy vyhodnotil ako platné právne úkony.

4. Právne vec posúdil podľa § 37, § 39, § 41a, § 123, § 132, § 628, § 630 Občianskeho zákonníka a ďalej podľa § 630 Občianskeho zákonníka. Aplikoval aj ust. § 137 CSP.

5. Prvoinštančný súd vychádzal zo skutočnosti, že žalovaná je zapísaná ako výlučná vlastníčka sporných nehnuteľností na základe darovacej zmluvy uzavretej dňa 14.9.2018, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený rozhodnutím príslušného správneho orgánu zo dňa 12.10.2018.

6. Žalobca v žalobe nespochybnil platnosť prvej darovacej zmluvy uzavretej medzi stranami v konaní ako darcami a G. B. ako obdarovanou a čo do platnosti zmluvy sám rozhodujúce skutočnosti pokladal za nesporné. Žalobca deklaroval, že nemal nikdy záujem obísť kogentnú normu o zákaze prevádzvať spoluvlastnícke právo z BSM medzi manželmi tým, že fiktívne daruje nehnuteľnosť dcére. Rovnako predpokladá, že takýto úmysel nemala ani žalovaná. Svoje vlastnícke právo odvodil z neplatnosti druhej darovacej zmluvy. Až v priebehu konania s poukazom na procesnú obranu žalovanej žalobca upravil skutkové tvrdenia tak, že aj túto zmluvu pokladá za neplatnú pre rozpor so zákonom a dobrými mravmi. Poukázal na úmysel žalovanej a jeho dcéry zbaviť ho majetku v BSM a v podstate urobiť z neho bezdomovca.

7. Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva. Subjekt vykonávajúci právo musí jeho výkon realizovať v súlade so zákonom, jeho realizácia musí byť primeraná vzhľadom na cieľ, ktorý má byť dosiahnutý (nesmie ísť o tzv. šikanózný výkon práva) a musí byť v súlade s dobrými mravmi. Osobitnou sankciou v prípade výkonu práva v rozpore s podmienkami uvedenými v § 3 ods.1 OZ je odopretie právnej ochrany, čo znamená, že nebude možné takýto výkon procesnými prostriedkami vymáhať. Neposkytnutie právnej ochrany nemá za následok zmenu alebo zánik tohto práva, len zánik ochrany. V zmysle § 3 ods.1 OZ nepostačuje akýkoľvek rozpor s dobrými mravmi, ale tento zásah musí byť takej intenzity a vážnosti, ktorá je v demokratickej spoločnosti neakceptovateľná.

8. Pretože darcovia a dárkyňa boli osoby spôsobilé na právne úkony, darovaciu zmluvu neuzatvárali v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, s jej obsahom sa oboznámili, súd prvej inštancie uviedol, že nie je dôvod konštatovať, aby prvá darovacia zmluva bola absolútne neplatným právnym úkonom uzavretým v rozpore so zákonom, prípadne v rozpore s dobrými mravmi. Žalobca sám popísal okolnosti, za ktorých zmluvu uzatváral. Mal záujem urobiť gesto dobrej vôle s cieľom opätovného naštartovania štandardných manželských a rodinnoprávnych vzťahov prevodom majetku na dcéru bez akýchkoľvek podmienok a zaťažovania nehnuteľností vecnými bremenami. Darovacia zmluva, ako je zrejmé z výpovede svedka, mala určitým spôsobom garantovať rodine stav bezpečia ohľadne majetku s prihliadnutím k predchádzajúcemu neštandardnému prístupu žalobcu k manželstvu. Takúto vôľu žalobca už deklaroval v minulosti. Strany netvrdili, aby danou zmluvou o prevode majetku na dcéru si chceli za trvania manželstva vyporiadať BSM, záujme žalobcu zbaviť sa majetku pre prípad jeho možnej straty napríklad v exekúcii a i. Rovnako takýto úmysel obídennia zákona nevyplýva zo žiadneho z predložených dôkazov.

9. Za danej situácie nebolo možné konštatovať, aby G. B. sa platne nestala vlastníčkou sporných nehnuteľností a nemohla s týmito disponovať a platne uzatvárať zmluvy o ich prevode.

10. V prípade, ak účastníci právneho úkonu uzavrujú právny úkon, ktorý účastníci nechcú uzavrieť, a ktorým predstierajú (simulujú) iný právny úkon, tzv. (disimulovaný právny úkon), je simulovaný úkon z dôvodu nedostatku potrebnej vôle subjektov neplatným a platným je tzv. zastretý právny úkon. Pri simulácii ide o obojstrannú nezhodu vôle a jej prejavu. V prípade simulácie vôbec nejde o právny úkon a zákon s ním viaže za následok absolútnu neplatnosť. Simulovaný právny úkon je neplatný nielen z dôvodu nezahody vôle a jej prejavu, ale aj z dôvodu obchádzania zákona a rozporu s dobrými mravmi. Podmienkou jeho platnosti je, že zastretý právny úkon zodpovedá vôli subjektov a spĺňa všetky zákonné predpoklady na jeho platnosť a má rovnakých účastníkov. V prípade, ak by bol takýto právny úkon nedovolený, alebo trpel niektorým z dôvodu neplatnosti, bol by právny úkon neplatný. Simulácia môže byť jednostranná alebo spoločná. Pri spoločnej simulácii musia byť o ňom uzrozumené obe strany. Pri jednostrannej simulácii právnych úkonov sa postupuje v súlade s teóriou ochrany dôvery. Neplatnosti simulovaného právneho úkonu sa nie je možné úspešne dovolať voči tomu subjektu, ktorý úkon považoval za nezastretý (a to ak ho vzhľadom na objektívne okolnosti a riadnu opatrnosť mohol považovať za nezastretý). V takom prípade je potrebné zabezpečiť ochranu dobrej viery osoby, ktorá o simulácii nevedela a nemala sa ako dozvedieť a právny úkon považovala za platný. Za prípady simulácie nemožno považovať nesprávne označenie právneho úkonu.

11. Posudzovaná druhá darovacia zmluva, ktorá mala podľa tvrdenia žalobcu zastierať iný právny úkon, obsahuje všetky podstatné náležitosti darovacej zmluvy a to označenie predmetu daru a prehlásenie obdarovaného o prijatí daru. Obaja účastníci darovacej zmluvy boli osobami spôsobilými na právne úkony, konali slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne. Mali spôsobilosť na právne úkony a svoju vôľu platne prejavili v písomnej podobe. Žalobca nešpecifikoval, aký zastretý právny úkon strany mali simulovanou darovacou zmluvou uzavrieť, aby súd mohol daný úkon posúdiť z hľadiska jeho platnosti, prípadne uzavretý v rozpore so zákonom alebo dobrými mravmi. K tvrdeniu simulovaného právneho úkonu žalobca nepredložil žiadne dôkazy. Žalobca v konečnom dôsledku nebol ani stranou uzavretej zmluvy. Strany darovacej zmluvy popreli, aby ich úmysel bol iný ako darovanie nehnuteľností žalovanej. Svedkyňa podrobne popísala, čo ju viedlo po nadobudnutí majetku tento následne darovať matke.

12. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, prípadne, ak bude mať podmienky na rozhodnutie vo veci za splnené, aby vo veci sám rozhodol tak, že žalobe vyhovie v rozsahu naposledy upraveného žalobného návrhu. Uplatnil odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP.

13. V odvolaní uviedol, že medzi stranami je sporná platnosť prvej a druhej darovacej zmluvy. Podstatou argumentácie žalobcu je tvrdenie, že tieto právne úkony sú v rozpore so zákonom z dôvodu, že obchádzajú zákaz vyporiadania BSM pred jeho zánikom ako aj zákaz darovania vecí patriacich do BSM do výlučného vlastníctva jedného z manželov. Súčasne sú aj v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko zo strany žalovanej a jej dcéry existoval od začiatku len jediný úmysel - zbaviť žalobcu majetku a v prípade rozvodu manželstva ho vystaviť možnosti vypratania z obydľia.

14. Zásadnou chybou rozsudku je to, že súd posudzoval obe zmluvy úplne izolovane a jednotlivo a nezameral sa na ich vzájomnú súvislosť. Výsledkom takejto právnej úvahy je to, že dospel k formalistickému rozhodnutiu, ktoré je v rozpore s obsahom a zmyslom ustanovenia § 39 OZ a navyše je v rozpore so zásadou spravodlivosti. Rozsudok, ktorého výsledkom je formalistické uplatňovanie práva a nie presadenie spravodlivosti, nie je zákonným rozsudkom. Ako žalobca uvádzal pred súdom prvej inštancie, obe zmluvy je potrebné posudzovať vo vzájomnej súvislosti. Jedine takto je možné aplikovať na nich ustanovenie § 39 OZ. Špekulatívnosť konania žalovanej a jej dcéry je totiž zjavná len vtedy, ak si súd uvedomí, čo bolo ich úmyslom a čo uzavretím oboch zmlúv dosiahli. Ak sa každá zmluva posudzuje izolovane, celý podvodný úmysel ostane zastretý. Z pohľadu obdarovanej nedáva žiadny logický ani ekonomický zmysel prijať od oboch rodičov dar a obratom ho darovať iba jednému z nich. Iba, ak týmto zmyslom je nepoctivé konanie.

15. Žalovaná dobre vedela, že darovať dom len jej by jednak žalobca odmietol a jednak by to ani nebolo právne možné, nakoľko darovanie domu z BSM do výlučného vlastníctva jedného z manželov je zo zákona vylúčené. Preto si vymyslela túto kľučku - presvedčiť žalobcu na taký úkon, ktorý bude právne možný a pre manžela prijateľný. Preto a len preto mu ako podmienku dala darovanie domu dcére. Následne si už s dcérou mohli s domom urobiť, čo chceli. Ak by bol skutočný úmysel previesť majetok na deti, nedávalo by žiadny zmysel vynechať z prevodu neploletého syna H.. Previesť dom na neho však bolo v rozpore s pláňmi žalovanej, nakoľko opatrovanský súd by síce prevod na neho schválil, ale nikdy by neschválil spätný prevod na žalovanú, nakoľko by išlo o úkon v jeho neprospech. Preto sa dom previedol na dva mesiace na dcéru a následne na žalovanú. O tomto úmysle však žalobca nič nevedel, čo na súde potvrdila aj žalovaná aj dcéra.

16. Uvedeným konaním bol porušený celý rad hmotnoprávných ustanovení o BSM. Po prvé zákaz darovania majetku z BSM medzi manželmi počas manželstva. Po druhé, zákaz vyporiadať BSM pred zánikom manželstva, alebo zrušením BSM počas manželstva podľa § 149 ods. 1 OZ. Po tretie obchádzanie ustanovenia § 150 druhá veta OZ - možnosť prikázať majetok patriaci do BSM po zániku BSM len jednému z manželov výlučne z dôvodu, ak sa druhý manžel nezaslúžil o jeho nadobudnutie a udržanie spoločných vecí, alebo nevykonával starostlivosť o deti a spoločnú domácnosť. Žiadna právna norma neumožňuje „odobratie majetku ako trest za podiel na kríze manželstva“.

17. Predovšetkým sú však oba úkony v rozpore s dobrými mravmi. Ak bola žalovaná v manželstve dlhodobo nespokojná, ako sama tvrdí, mala podať návrh na rozvod a následne vyporiadať spoločný majetok podľa zásad súkromného práva. To bol zákonný postup. Tento jej však nevyhovoval, lebo vedela, že viac ako polovicu majetku by nedostala. Namiesto toho preto nahovorila manžela na prevod

bytu dcére, čím ho zbavila dispozičného práva a potom v súčinnosti s dcérou majetok previedla na seba. Predmet BSM tak ostal prázdny a v prípade rozvodu manželstva, nedostane žalobca žiadne vyrovnanie a žalovaná ho môže dať z domu vypratať. To je výsledok konania žalovanej.

18. K odvolaniu žalobcu zaujala písomné stanovisko žalovaná.

19. Žalobca má dôkazné bremeno, aby v konaní preukázal, že jemu svedčí vlastnícke právo k nehnuteľnostiam špecifikovaným v žalobe a v akom rozsahu. Pôvodne v žalobe žalobca ako titul nadobudnutia vlastníckeho práva uviedol darovaciu zmluvu č. 2 a neskôr uviedol, že sa má jednať o zastretý právny úkon. V tomto smere žalovaná má za to, že tieto tituly právne nezabezpečili vznik vlastníckeho práva žalobcu.

20. Ako ďalší dôvod, pre ktorý by mal súd žalobe vyhovieť, uviedol žalobca neplatnosť právnych úkonov, a to z dôvodu, že sa má jednať o fiktívne vyporiadanie BSM, resp. obchádzanie zákona a rozpor s dobrým mravom. Žalovaná má za to, že takéto skutočnosti v konaní neboli vôbec preukázané. Ani samotný žalobca v podanej žalobe nespochybňoval platnosť prvej darovacej zmluvy a sám vo svojej výpovedi uviedol, že za účelom záchrany manželstva bol ochotný urobiť prevod domu na manželku alebo na dcéru, pričom skutočnosť, že to bolo prevedené na dcéru sám žalobca odôvodnil tým, že mu bolo vysvetlené, že to manželke nemôže darovať, a preto sa uskutočnil prevod na dcéru G.. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že sám žalobca bol uzročený a súhlasil v tom čase s prevodom rodinného domu aj na manželku, len to nebolo právne možné. Žalobca vo svojej výpovedi vôbec neuvádzal, že by prvú darovaciu zmluvu podpisoval pod nejakým nátlakom a neuvážene. Pokiaľ mal žalobca v úmysle nestratiť dohľad nad ďalším právnym osudom nehnuteľnosti, mohol si uvedenú záležitosť ošetriť v darovacej zmluve, napríklad zriadením vecného bremena, zriadením predkupného práva alebo zákazu prevodu bez jeho predchádzajúceho súhlasu. To sa však nestalo a G. B. nadobudla plnohodnotné vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam a mala zmluvnú voľnosť nakladať s týmto majetkom bez obmedzenia a podľa svojho vlastného uváženia. Druhá darovacia zmluva bola uzatvorená riadne, slobodne, vážne, bez akéhokoľvek nátlaku a je to platný právny úkon.

21. Žalovaná s tvrdeniami žalobcu, že mala od začiatku v úmysle dostať dom do svojho vlastníctva a že vedela, že jej samotnej by ho žalobca nedaroval, preto najprv navrhla jeho darovanie dcére, s ktorou bola vopred dohodnutá na jeho spätnom darovaní jej osobe, nesúhlasí a vykonaným dokazovaním žiadny takýto úmysel žalovanej ani jej dcéry nebol preukázaný. Navyše sám žalobca uvádzal, že dom bol ochotný previesť aj na manželku, len to v tom čase nebolo možné.

22. Zároveň sa v posudzovanej veci nejedná ani o porušenie hmotnoprávných ustanovení o bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, ako to tvrdí žalobca. BSM sporových strán stále trvá a nebolo zrušené a v posudzovanom prípade aj podľa vyjadrení sporových strán nešlo o žiadne vyporiadanie BSM, ale o prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na tretiu osobu, čo je zákonom dovolené.

23. Žalovaná navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a zároveň aby žalovanej priznal voči žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

24. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie na podklade podaného odvolania podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a contrario. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli súdu a webovej stránke dňa 01.02.2024.

25. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom v návaznosti na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

26. Odvolací súd nezistil, aby súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam alebo aby rozhodnutie prvoinštančného súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia.

27. Odvolací súd nezistil, aby rozhodnutie prvoinštančného súdu trpelo skutkovými vadami, konkrétne, aby súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy.

28. Žalobca v odvolaní uviedol aj odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP, avšak tento žiadnym spôsobom nešpecifikoval. V odvolaní však nestačí formálne citovať v zákone uvedený dôvod, ale je potrebné ho identifikovať, t.j. uviesť v akom konkrétnom pochybení odvolateľ vidí naplnenie odvolacieho dôvodu. Súd tak nemá povinnosť (a opak by bol v rozpore so zásadou rovnosti strán sporu) vyhľadávať odvolacie dôvody, ktoré neboli odvolateľom uplatnené.

29. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá zásadám formálnej logiky a hodnoteniu dôkazov vyplývajúceho z § 191 CSP.

30. Dňa 17.8.2018 uzavreli A. B. a E. B. ako darcovia a G. B. ako obdarovaná darovaciu zmluvu, predmetom ktorej bolo darovanie nehnuteľností, zapísaných na LV č. XXXX k. ú. D., Obec C., F. C., vedených Okresným úradom C., katastrálny odbor, a to pozemku KNC parc. č. XXXX/XX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 210 m², pozemku KNC parc. č. XXXX/XX, záhrady o výmere 669 m² a stavby - rodinný dom súp. č. XXXX postavený na pozemku KNC parc. č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 210 m², ktorých boli darovia bezpodielovými spoluvlastníkmi.

31. Dňa 14.9.2018 uzatvorili G. B. ako daryňa a E. B. ako obdarovaná darovaciu zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX k. ú. D., Obec C., F. C., vedených Okresným úradom C., katastrálny odbor, a to pozemok KNC parc. č. XXXX/XX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 210 m², pozemok KNC parc. č. XXXX/XX, záhrady o výmere 669 m² a stavba - rodinný dom súp. č. XXXX postavený na pozemku KNC parc. č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 210 m².

32. Nesprávne právne posúdenie veci predstavuje právnu vadu rozhodnutia, ktorá je naplnená vtedy, ak na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu, alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

33. Odvolací súd skúmal uvedený odvolací dôvod a dospel k záveru, že prvoinštančný súd sa uvedeného pochybenia nedopustil. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Prvoinštančný súd pri právnom posúdení veci nepochybil.

34. Odvolací súd sa preto stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

35. Súd prvej inštancie teda opierajúc sa o dostatočné skutkové zistenia tieto správne vyhodnotil, vyvodil z nich i správny právny záver a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol, keď žalobu ako nedôvodnú zamietol.

36. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd zohľadňujúc odvolacie námietky dopĺňa.

37. Ak je predmetom súdneho konania neplatnosť viacerých, na seba nadväzujúcich zmlúv, dôvody neplatnosti treba zisťovať u každej z nich samostatne. Jednoznačný záver o platnosti jedenej z týchto zmlúv nie je dostatočným dôvodom pre záver, že aj ďalšie zmluvy sú platné. R 86/1998.

38. Predmetom sporu je neplatnosť dvoch darovacích zmlúv na seba nadväzujúcich. Bolo povinnosťou súdu prvej inštancie vysporiadať sa z hľadiska platnosti s každou z nich samostatne. Súd prvej inštancie postupoval správne, pokiaľ skúmal a posúdil platnosť každej darovacej zmluvy z hľadiska absolútnej neplatnosti jednotlivito.

39. Odvolateľ poukazoval na špekulatívnosť konania resp. podvodný úmysel žalovanej a ich dcéry.

40. Pre podvodné konanie je charakteristické, že predstieraním určitej vôle konajúci zastiera skutočnú vôľu, spočívajúcu v tom, aby sa na úkor druhého účastníka zmluvy obohatil. Skutočná vôľa konajúceho zostane pri uzavretí zmluvy pred druhým účastníkom zmluvy skrytá, pretože inak, v prípade prejavenia sledovaného zámeru druhému účastníkovi zmluvy, spravidla nedôjde k uzavretiu zmluvy. Skutočná vôľa konajúceho teda pri jeho podvodnom konaní predstavuje pohnútku k zmluve, prípadne vnútornú výhradu (mentálnu rezerváciu), ktoré zostali neprejavené.

41. Neprejavená pohnútku alebo vnútorná výhrada (mentálna rezervácia) účastníka zmluvy, ktorý konal podvodne, nespôsobuje (bez ďalšieho) neplatnosť zmluvy podľa ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Právne následky z dôvodu právnej istoty má mať len taká vôľa, ktorá bola účastníkom zmluvy prejavovaná. Len na druhom účastníkovi zmluvy závisí, či sa dovoľá omylu, ktorý u neho podvodne konajúci účastník pri uzavretí zmluvy vyvolal alebo ktorého podvodne konajúci účastník pri uzavretí zmluvy využil a či tým uplatní tzv. relatívnu neplatnosť zmluvy v zmysle ust. § 49a Občianskeho zákonníka a § 40a Občianskeho zákonníka. Podvodné konanie jedného z účastníkov zmluvy pri jej uzatvorení je dôvodom neplatnosti zmluvy podľa ust. § 49a Občianskeho zákonníka, ktorého sa môže úspešne dovolať len druhý účastník zmluvy (§ 40a Občianskeho zákonníka). Zmluva, pri ktorej uzavretí konal jeden z jej účastníkov podvodne, úmyselne predstieral určitú vôľu so zámerom, aby tým vyvolal u druhého účastníka omyl alebo aby tým využil jeho omyl teda nemôže byť bez ďalšieho neplatná pre nedostatok vážnej vôle (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka) alebo z dôvodu rozporu so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka).

42. V konaní zo žalobcom produkovaných dôkazov nevyšlo najavo a ani takéto skutkové tvrdenie samotný žalobca neposkytol, aby sa voči žalovanej v zmysle ust. § 40a v spojení s ust. § 49a Občianskeho zákonníka dovoľal relatívnej neplatnosti darovacej zmluvy. Je teda nutné konštatovať, že iba samotné žalobcom tvrdené podvodné konanie žalovanej, nemôže mať v danom prípade doposiaľ žiadny dopad na platnosť darovacej zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania.

43. Platný právny úkon musí byť v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka dovoľený, nesmie svojím obsahom alebo účelom byť v rozpore so zákonom (contra legem), obchádzať zákon (in fraudem legis) ani byť v rozpore s dobrými mravmi (contra bonos mores). Následkom naplnenia jednej zo skutkových podstát § 39 Občianskeho zákonníka je absolútna neplatnosť právneho úkonu. Zásah do zmluvnej autonómie je potrebné vykladať reštriktívne a ustálená judikatúra preferuje výklad právneho úkonu, ktorý podporuje jeho platnosť. Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou, a nie zásadou. Štát by mal do zmluvnej slobody zasahovať len v nevyhnutnom rozsahu.

44. O rozpor obsahu právneho úkonu so zákonom ide vtedy, ak sú v rozpore so zákonom práva a povinnosti, ktoré tvoria obsah právneho úkonu. Žalobca v odvolaní namietal porušenie hmotnoprávných ustanovení o bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, ani jeden z troch dôvodov, ktoré namietal, nie je daný. Ako prvé uviedol, zákaz darovania majetku z bezpodielového spoluvlastníctva manželov medzi manželmi. K darovaniu majetku z bezpodielového spoluvlastníctva manželov medzi manželmi nedošlo, majetok z bezpodielového spoluvlastníctva manželov manželka (strany sporu) darovali dcére a následne s ním dcéra ako výlučná vlastníčka ďalej disponovala. Žalobca tým, že majetok z bezpodielového spoluvlastníctva manželov dobrovoľne daroval, sám sa zbavil dispozičného práva, ale zároveň aj užívacieho, pretože majetok daroval bez zriadenia vecného bremena. Vlastník veci je oprávnený predmetom vlastníctva disponovať a preto dcéra ako vlastníčka mala neobmedzenú moc nad predmetom vlastníctva a mohla ho previesť na akúkoľvek osobu, nielen svoju matku. Keďže majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve nebol darovaný medzi manželmi, je aj judikát, na ktorý poukazoval žalobca neaplikovateľný na prejednanú vec.

45. Nešlo ani o prípad vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva medzi manželmi pred zánikom manželstva, ako tvrdil žalobca, bezpodielové spoluvlastníctvo manželov stále trvá. Preto aj stanovisko uvádzané žalobcom v odvolaní sa na danú vec nevzťahuje.

46. Právny úkon obchádza zákon, ak nie je v rozpore s výslovnou zákonnou normou, ale svojimi účinkami odporuje účelu zákonnej normy. Obchádzanie zákona spočíva vo vylúčení záväzného pravidla zámerným použitím prostriedku, ktorý sám osebe nie je zakázaný. Prikázať majetok patriaci do BSM

po zániku BSM len jednému z manželov, nezodpovedá skutkovému stavu danej veci. Platí to, čo už odvolací súd uviedol vyššie, bezpodielové spoluvlastníctvo manželov stále trvá.

47. Žalobca považuje obe darovacie zmluvy za rozporné s dobrými mravmi argumentujúc opätovne konaním manželky a dcéry, ktorým ho mali zbaviť majetku patriaceho do BSM.

48. Právne normy obsahujúce pojem dobré mravy majú relatívne neurčité abstraktné hypotézy, ktoré nie sú stanovené priamo právnym predpisom a sú ponechané úvahe súdu. Dobré mravy sú judikatúrou vykladané ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných. Súdna prax zaujala názor, že postup súdu podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka má miesto len vo výnimočných situáciách, kedy k výkonu práva založeného zákonom dochádza z iných dôvodov, než je dosiahnutie hospodárskych cieľov či uspokojenie iných potrieb, kedy hlavná alebo aspoň prevažujúca motivácia je úmysel poškodiť či znevýhodniť povinnú osobu (tzv. šikanózný výkon práva), prípadne kedy je zrejmé, že výkon práva vedie k neprijateľným dôsledkom prejavujúcim sa ako vo vzťahu medzi účastníkmi, tak na postavení niektorého z nich navonok. Korektív dobrých mravov však nesmie byť na ujmu princípu právnej istoty a nesmie neprimerane oslabovať subjektívne práva účastníkov vyplývajúce z právnych noriem.

49. Odvolací súd tak ako aj súd prvej inštancie nevzhladol, aby darovacie zmluvy boli v rozpore s dobrými mravmi. Darovanie nehnuteľností stranami sporu dcére nevykazuje žiadne znaky konania v rozpore s dobrými mravmi. Darovanie (prevod vlastníckeho práva) medzi rodičmi a deťmi je právny úkon dovolený a všeobecne akceptovateľný. Ani ich následne darovanie dcérou žalovanej nie je v rozpore so spoločenskými, kultúrnymi a mravnými normami. Bolo výlučnou vôľou obdarovanej dcéry ako vlastníčky nehnuteľností ako následne s darovanými nehnuteľnosťami naloží. Pri skúmaní platnosti darovacej zmluvy z hľadiska dobrých mravov je potrebné vziať do úvahy aj to, že nehnuteľností boli dcére darované dobrovoľne žalobcom bez akýchkoľvek podmienok. Nemôže sa žalobca ako darca dovolávať neplatnosti darovacích zmlúv z dôvodu, že obdarovaná neskôr dar darovala bez jeho súhlasu. Pokiaľ žalobca nehnuteľnosti daroval, musel byť uzvedený s tým, že stráca všetky práva vlastníka veci, vrátane dispozičného práva, umožňujúceho vlastníkovi nakladať s vecou a rozhodovať o jej osude. Potom takýto výkon vlastníckeho práva (darovanie daru obdarovaným) nie je v rozpore s dobrými mravmi.

50. Podľa žalobcu celkový výsledok konania žalovanej koliduje s dobrými mravmi. Takáto okolnosť absolútnu neplatnosť právneho úkonu v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka (pre konanie contra bonos mores) založiť nemôže. Odvolací súd opäť akcentuje, že zmluva, pri uzavretí ktorej jeden z účastníkov úmyselne predstieral určitú vôľu so zámerom vyvolať u druhého účastníka omyl alebo využiť jeho omyl k obohateniu sa, nie je absolútne neplatná. Dôsledkom konania v omyle je relatívna neplatnosť, ktorej sa môže dovolať iba druhý účastník zmluvy.

51. Žalobou môže žalobca uplatniť skutočnosti, ktorým hmotné právo prisudzuje právny význam. To, či bude žalobca ako strana sporu úspešný závisí od toho, či sa logická štruktúra príčin a následkov, ktoré táto strana pokladá za skutkový dôvod svojho nároku, zhoduje so štruktúrou príčin a následkov, ktoré uvádza zákon a od toho, či tvrdené skutočnosti preukáže.

52. Odvolací súd poukazuje na čl. 8 CSP, podľa ktorého strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podoprieť svoje tvrdenia dôkazmi. Základnú procesnú povinnosť sporových strán predstavuje povinnosť substancovať všetky podstatné a rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzujú svoju procesnú taktiku, v tomto prípade útok. Nedodržanie tejto povinnosti vedie k neuneseniu bremena tvrdenia v civilnom spore. Následkom je tak strata sporu pre neunesenie procesného bremena. Bolo len na žalobcovi akú taktiku vedenia sporu zvolí, aké skutkové tvrdenia označí. Výsledok tohto civilného sporového konania zodpovedá procesnému útoku žalobcu a nie formalistickému uplatňovaniu práva prvoinštančným súdom ako namietal žalobca.

53. Vzhľadom na uvedené okolnosti považoval odvolací súd odvolanie žalobcu za nedôvodné a rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

54. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP, v súlade s princípom úspechu v spore, kde za úspešnú stranu v odvolacom konaní považuje žalovanú, ktorej voči neúspešnému žalobcovi vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozsudku.

55. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).